

Nr 113

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 81 § konkurslagen; given Stockholms slott den 31 mars 1967.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 81 § konkurslagen.

GUSTAF ADOLF

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

Lagstiftningen om förlagsinteckning och inteckning i jordbruksinventarier ersätts den 1 juli 1967 av en ny lag om företagsinteckning. I propositionen föreslås sådan ändring i konkurslagen att företagsintecknad egendom får svara för allmänna konkurskostnader i samma utsträckning som f. n. gäller i fråga om förlags- och inventarieintecknad egendom.

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av 81 § konkurslagen

Härigenom förordnas, att 81 § konkurslagen skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

81 §.

<p>Finnes i — — — — — för egendomen.</p> <p>Då särskild förmånsrätt äger rum i boet tillhörig egendom, må ej till förfång för någon, som äger sådan förmånsrätt eller förmånsrätt, som skall beaktas framför den särskilda, av egendomens avkastning och köpeskilling gäldas annan konkurskostnad än ovan sagts; dock att, där den särskilda förmånsrätten är av beskaffenhet att kunna göras gällande endast i konkurs, av egendomen må bestridas jämväl övriga konkurskostnader, i den mån boet eljest ej lämnar tillgång därtill.</p>	<p>Då särskild förmånsrätt äger rum i boet tillhörig egendom, må ej till förfång för någon, som äger sådan förmånsrätt eller förmånsrätt, som skall beaktas framför den särskilda, av egendomens avkastning och köpeskilling gäldas annan konkurskostnad än ovan sagts; dock att, där den särskilda förmånsrätten grundar sig på företagsinteckning, av egendomen må bestridas jämväl övriga konkurskostnader, i den mån boet eljest ej lämnar tillgång därtill.</p>
--	--

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 31 mars 1967.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GELJER, ODHNOFF.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändrad lydelse av 81 § konkurslagen* och anför.

I 81 § konkurslagen (KL) meddelas bestämmelser om fördelning av konkurskostnader på sådan egendom i vilken särskild förmånsrätt äger rum och annan egendom. Enligt paragrafens första stycke skall kostnader som hänför sig till sådan egendom i vilken särskild förmånsrätt äger rum (speciell konkurskostnad) bestridas av den egendomens avkastning och köpeskilling i den mån det har betydelse för andra borgenärers rätt. Som speciell konkurskostnad räknas enligt paragrafen »kostnaden för egendomens vård och försäljning ävensom det arvode till rättens ombudsman och förvaltare, som enligt vad i 82 och 83 §§ stadgas skall utgå för egendomen». Å andra sidan får enligt andra stycket inte till förfång för någon som äger sådan särskild förmånsrätt eller förmånsrätt, som skall beaktas framför den särskilda, av egendomens avkastning och köpeskilling betalas annan konkurskostnad (allmän konkurskostnad). Från denna sistnämnda regel görs dock det undantaget att om den särskilda förmånsrätten är av beskaffenhet att kunna göras gällande endast i konkurs även allmänna konkurskostnader får bestridas av egendomen, i den mån boet i övrigt inte lämnar tillgång därtill. Egendom som omfattas av förlagsinteckning kan alltså komma att belastas av allmänna konkurskostnader.

Nuvarande bestämmelser om förlagsinteckning ersätts den 1 juli 1967 av lagen den 29 juli 1966 (nr 454) om företagsinteckning (betr. ikraftträdandet se 1966: 646). En nyhet i denna lag är att företagsinteckning till skillnad från förlagsinteckning får göras gällande inte bara i konkurs utan också vid utmätning. Det innebär att bestämmelserna i 81 § KL får en annan tillämpning på egendom som omfattas av företagsinteckning än på egendom som omfattas av förlagsinteckning. Undantagsregeln i andra stycket blir nämligen inte tillämplig.

Med anledning härav har advokaterna Sten Lindskog och Anders R. Öhman samt direktören Sven Åvall i framställning den 13 februari 1967 till chefen för justitiedepartementet väckt fråga om ändring av 81 § KL. Sökandena har sedermera i en skrift den 28 februari 1967 utvecklat vissa synpunkter på behovet av ändring.

Efter remiss har yttranden över de inkomna skrifterna avgivits av hovrätten för Västra Sverige, lagberedningen, exekutionsväsendets organisationsnämnd, Svenska bankföreningen och Föreningen Sveriges häradshövdingar. Även Sveriges advokatsamfund har beretts tillfälle att yttra sig.

De inkomna skrifterna

I framställningen den 13 februari erinras om att 81 § andra stycket KL innebär, att s. k. allmänna konkursarvoden — avseende exempelvis konkursbouppteckning, bevakningar, tvistiga krav, berättelser m. m. — kan tas ut även ur förlagsintecknad egendom i den mån annan egendom inte förslår därtill. Eftersom företagsinteckning till skillnad från förlagsinteckning kan göras gällande även vid utmätning, blir emellertid följden att allmänna konkursarvoden inte kan tas ut ur köpeskillingen för företagsintecknad egendom till förfång för bl. a. innehavare av företagsinteckning.

Skälen för ändringsförslaget utvecklas närmare i skriften den 28 februari. Inledningsvis sägs att, om man ser saken uteslutande från företagsintekningshavarens synpunkt, den nya ordningen kan synas motiverad. Företagsintekningshavaren bör ju inte ha något intresse av att gäldenären går i konkurs, eftersom han kan ta ut sin fordran genom utmätning. Väljer intekningshavaren utmätning, får han emellertid inte räkna med att försäljningen får samma individuella handläggning som i konkurs och därmed ger lika gott utbyte.

Det framhålls vidare att, om företagsintecknad egendom utmäts, gäldenärens ställning i de flesta fall torde vara sådan att han bör försättas i konkurs. Det är ofta en vital angelägenhet att generalexekution genom konkurs eller avveckling genom ackord kommer till stånd. Redan nu är det dessvärre så, att gäldenärerna får driva sin verksamhet alltför länge och inte försätts i konkurs så tidigt som är lämpligast från både gäldenärens och hans fordringsägares synpunkt. Skulle företagsintekningsinstitutet få den konsekvensen, att det incitament försvinner som en fordringsägare nu har att se till att en gäldenärs rörelse och tillgångar blir föremål för generalexekution och kommer under objektiv avveckling och kontroll, har man berett vägen för en än mer otillfredsställande fördröjning av välmotiverade konkurser. En viktig och på lång sikt nödvändig sanering av affärslivet skulle därigenom stoppas upp. Olägenheten blir så mycket större genom det vidgade tillämpningsområde som institutet får och som gör att

nya och mindre kvalificerade företagare kan begagna företagsinteckning som kreditunderlag. I framtiden kommer alltså ännu fler gäldenärer att kunna fortsätta sin verksamhet utan ingripande från de fordringsägare som borde ha mest intresse av att rörelsen drivs ekonomiskt, nämligen de som har säkerhet i företagets egendom. Det finns anledning förmoda att vid den tidpunkt då företagsinteckningshavaren kan väntas ingripa praktiskt taget all annan egendom än den företagsintecknade redan är konsumerad. I praktiken skulle resultatet bli, att ett stort antal konkurser i framtiden kommer att handläggas som s. k. fattigkonkurser, dvs. enligt 185 § KL.

När det gäller företagsintecknad egendom innebär ofta konkurs att borgenärerna, även företagsinteckningshavarna, kommer att få den ekonomiskt förnuftiga förvaltning och avveckling av egendomen som gäldenären själv inte kunnat eller brytt sig om. Under den snabba och begränsade utredning som skall företas, innan frågan om avskrivning av konkursen enligt 185 § KL avgörs, har en god man ingen möjlighet att agera så som skulle vara önskvärt.

Det kan allvarligt befaras, att företagsinteckningsinstitutet kommer att medföra risk för en onödig värdeförstöring, om inte ändring sker i 81 § andra stycket KL. Denna värdeförstöring kommer i första hand att gå ut över arbetstagare med lönefordringar och dåligt prioriterade fordringsägare, men kommer i andra hand också att drabba företagsinteckningshavarna själva.

En konkurs kan inte få avsedd effekt, om inte även allmänna åtgärder vidtas av förvaltaren. Det kan inte rimligen fordras av en konkursförvaltare att han gör detta, om han inte erhåller skälig ersättning härför. I många fall där det finns företagsintecknad egendom kommer det inte att ske, om inte ändring sker i 81 § KL.

Det finns anledning förmoda att företagsinteckningen — liksom förlagsinteckningen — i beaktansvärd utsträckning kommer att fungera som extra säkerhet utöver fastighetsinteckning o. l. Det måste beaktas att intresset hos den kreditgivare som har företagsinteckning som extra säkerhet att vid ett företags likviditetskris eller i samband med andra svårigheter för företaget göra denna snabbt gällande inte kan förväntas bli särdeles stort. Tvärtom torde förekomsten av andra säkerheter göra att företagsinteckningshavaren ger gäldenären respiter eller på annat sätt möjliggör för gäldenären att fortsätta sin verksamhet. Detta kommer då att bli på de oprioriterade fordringsägarnas och löntagarnas bekostnad.

Avslutningsvis framhålls att konkursinstitutet utgör en betydelsefull faktor när det gäller att på ett naturligt sätt nå den balans inom företagssektorn och den jämna sysselsättning som samhället eftersträvar. Det är av stort allmänt intresse att inte den nya lagen om företagsinteckning i väsentlig mån sätter dessa konkursinstitutets möjligheter ur kraft.

Remissyttrandena

Remissinstanserna uttalar sig i allmänhet för en ändrad lydelse av 81 § KL. *Lagberedningen* säger att beredningen under sitt arbete på revision av KL ännu inte har behandlat 81 § men att, i väntan på en sådan revision, man är väl försvarad med att göra en partiell ändring av paragrafen. Beredningen påpekar emellertid att meningarna om en lagändring varit delade bland de sakkunniga som står till beredningens förfogande för överläggningar inom konkursrätten. *Exekutionsväsendets organisationsnämnd* tillstyrker förslaget om lagändring. *Svenska bankföreningen* förklarar att förslaget om ändrad lydelse av 81 § KL inte går fritt från invändningar från juridiska och principiella synpunkter. Emellertid medför förslaget i stort sett inte någon saklig rubbning av det nuvarande läget. Med hänsyn härtill samt till att konkurslagstiftningen och förmånsrättsreglerna är föremål för översyn vill bankföreningen inte motsätta sig att förslaget genomförs.

Hovrätten för Västra Sverige och *föreningen Sveriges häradshövdingar* anser att en lagändring inte är mera angelägen än att den bör anstå i väntan på slutförandet av pågående reformarbete på konkurslagstiftningens område.

Angående den närmare motiveringen för den ifrågasatta lagändringen har i remissyttrandena vidare anförts bl. a. följande.

Lagberedningen framhåller att det av motiven till 81 § KL (se NJA II 1921 s. 514) framgår, att man ansett att borgenärer med särskild förmånsrätt som kan göras gällande i egendomen utan konkurs inte skall behöva betala några allmänna konkurskostnader. Sådana kostnader är onyttiga för dem, eftersom de kan få sin rätt tillvaratagen genom specialexekution. När nu den med företagsinteckning förenade förmånsrätten skall kunna åbe-ropas även vid utmätning, är det i och för sig följdriktigt att företagsinteckningshavare slipper svara för de allmänna konkurskostnaderna. Vid bedömningen av det önskemål som framförts i den remitterade framställningen bör emellertid enligt beredningen även andra synpunkter beaktas. När borgenär söker gäldenären i konkurs inträffar det relativt ofta, att det inte finns tillgångar som kan användas till de allmänna konkurskostnaderna. Denna risk har ökat genom den nya lagstiftningen om företagsinteckning. Den medför bl. a. att fordringar som avses i 17 kap. 4 § handelsbalken (HB) oftare kan bli utan betalning. Om det inte finns täckning för konkurskostnaderna, skall nämligen konkursen enligt 186 § KL i princip avskrivas som fattigkonkurs. Det kan till följd härav hända att en näringsidkare, trots att han är klart konkursmässig och kanske har miljon-tillgångar, efter en kort tids konkurs kommer att vandra ut ur denna med alla tillgångar i behåll därför att de belastas av fastighets- och företags-

inteckningar. Beredningen påpekar att remediet häremot är att borgenär, som vill att konkursen fortsätter, ställer säkerhet för konkurskostnaderna. Löntagare som har utestående fordringar kan t. ex. för att få ut dessa ställa sådan säkerhet. Det kan emellertid vara hårt att borgenären, som svårligen kan överblicka om konkursboet ger täckning för de allmänna kostnaderna, skall behöva ställa säkerhet för att ett insolvent företag skall kunna avvecklas. Om det i boet ingår endast företagsintecknad egendom och företagsinteckningshavaren inte får full täckning, får den borgenär som ställt säkerheten inte tillbaka vad han nödgas utge på grund härav. Detta gäller även om han har bättre förmånsrätt än företagsinteckningshavaren.

Beredningen framhåller vidare att, när gäldenären själv har sökt sig i konkurs och anser sig ej kunna driva rörelsen längre, det kan vara svårt att över huvud få någon som tar hand om egendomen, om konkursen måste avskrivas som fattigkonkurs. Gäldenären kan ju knappast förutsättas vara i stånd att själv ställa säkerhet för konkurskostnaderna.

I fortsättningen uttalar beredningen att de allmänna konkurskostnaderna relativt sett inte uppgår till så stora belopp. Om företagsinteckningshavare blir skyldig att vidkännas avdrag för sådana kostnader och inte endast för de särskilda kostnader som hänför sig till den företagsintecknade egendomen, kan detta inte i någon avsevärd mån försämra företagsinteckningen som underlag för realkredit. Inteckningshavaren kan ju f. ö. få vidkännas betydligt större intrång genom löntagares förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § HB, när konkurskostnaderna kan täckas eller säkerhet ställs för dem. Över huvud är den förmögenhetsmassa i vilken han har säkerhet underkastad så stora svängningar att konkurskostnaderna som därtill medverkande post synes vara av underordnad betydelse.

En ordning enligt vilken de allmänna konkurskostnaderna kan tas ut även ur företagsintecknad egendom är enligt beredningen betydligt enklare än den motsatta ordningen. Borgenär behöver inte närmare undersöka att en insolvent gäldenärs tillgångar täcker företagsinteckningshavares fordran, om det över huvud är möjligt att bilda sig en uppfattning därom. Osäkerhetsmomenten är ju stora när det gäller värderingen. När konkursen startar vet borgenären f. ö. kanske inte, hur stor företagsinteckningshavarens fordran är.

Vidare kan enligt beredningen konkursförvaltaren med större trygghet ägna sig åt utredning av boet utan risk för att hans arvode stympas. Motvarande gäller rättens ombudsman. Utredningen kan erbjuda många svåra problem innan man är klar på vad som hör till boet eller kan vinnas åter. Åtskilligt av det arbete som konkursförvaltningen lägger ned är till nytta även för företagsinteckningshavare, fastän det inte kan påföras dem enligt 81 § KL i nuvarande lydelse. Det vore obilligt, om förvaltaren eller rättens ombudsman blir utan skäligt arvode för nedlagt arbete, medan å

andra sidan några vägande billighetsskäl inte kan anföras mot att även allmänna konkurskostnader får tas ut ur företagsintecknad egendom.

Sammanfattningsvis framhåller beredningen att om konkurskostnaderna får tas ut, man utan vidare blir säkerställd för att det verkligen kan ske en avveckling, när gäldenär med betydande tillgångar är konkursmässig. Avveckling i tid kan förebygga värdeförstöring. Särskilt bör enligt beredningen framhållas, att fordringsägare med förmånsrätt som avses i 17 kap. 4 § HB då kan få betalt utan att behöva ställa säkerhet för konkurskostnaderna. Att fordringsägare med så god förmånsrätt skall behöva ställa säkerhet för få att ut vad som tillkommer honom kan inte vara lämpligt. Om han har sökt gäldenären i konkurs, är det inte heller tillfredsställande att han, om konkursen avskrivs, skall behöva vidkännas dittillsvarande kostnader trots att gäldenären faktiskt har avsevärda tillgångar (188 § KL). Även en del andra komplikationer skulle undvikas, om konkurskostnaderna får tas ut.

Exekutionsväsendets organisationsnämnd säger sig inte kunna reservationslöst instämma i att konkurs som regel skulle bli den bästa exekutionsformen vid insolvens hos företagare med företagsintecknad egendom. När utmätning aktualiseras hos näringsidkare med inte alltför komplicerade förhållanden och lönefordringar inte finns, kan det — särskilt med tanke på konkurskostnaderna — vara mera fördelaktigt med avveckling genom utmätningssman än genom konkurs. Trots vissa invändningar av principiell art finner nämnden övervägande skäl tala för bifall till framställningen.

Inte heller *hovrätten för Västra Sverige* är övertygad om riktigheten av påståendet, att konkurs bör vara den normala exekutionsformen vid företagsinteckning. Hovrätten säger bl. a., att banker och andra kreditinstitut med all sannolikhet kommer att så gott som uteslutande vara kreditgivare vid företagsinteckning. Det kan enligt hovrätten förutsättas att de besitter betryggande erfarenhet och förmåga att i varje särskilt fall träffa det från ekonomisk synpunkt riktigaste valet av exekutionsform. Hovrätten framhåller vidare att det dominerande syftet med lagen om företagsinteckning, nämligen att höja företagsinteckningens värde som säkerhet, på ett anmärkningsvärt sätt skulle motverkas om intecknad egendom skulle svara för allmänna konkurskostnader. Slutligen påpekar hovrätten att det av gammalt ansetts vara ett rättvisekrav, att till förfång för borgenärer med förmånsrätt i viss egendom denna inte får belastas med annan konkurskostnad än som belöper på dess förvaltning. Innan avsteg görs från denna princip måste mycket vägande skäl anföras. Sådana har enligt hovrättens uppfattning inte framkommit i ärendet.

Departementschefen

I 81 § KL anges hur konkurskostnader skall fördelas på olika slags egendom. Åtskillnad görs mellan vad man brukar kalla speciella och allmänna konkurskostnader. De speciella är sådana som hänför sig till egendom i vilken särskild förmånsrätt äger rum, t. ex. förlagsintecknad egendom. Kostnader av detta slag skall tas ut ur den egendom till vilken de hänför sig. Allmänna konkurskostnader kan avse t. ex. arvodeskrav med anledning av konkursbouppteckning, granskning av bevakningar, behandlingen av tvistiga fordringar och upprättande av utdelningsförslag. De får enligt lagrummet inte belasta sådan egendom i vilken särskild förmånsrätt äger rum. Enligt en undantagsregel får dock allmänna konkurskostnader tas ut ur egendomen, i den mån annan egendom inte förslår därtill, om förmånsrätten är av beskaffenhet att kunna göras gällande endast i konkurs. Det gäller främst förlagsinteckning. Till skillnad från förlagsinteckning kan företagsinteckning enligt lagen om företagsinteckning göras gällande även vid utmätning. Den ifrågasatta ändringen i 81 § KL syftar till att ge företagsinteckning samma ställning i förhållande till allmänna konkurskostnader som förlagsinteckning. Utan lagändring kan inte allmänna konkurskostnader tas ut ur avkastningen av eller köpeskillingen för företagsintecknad egendom.

Remissinstanserna har i allmänhet uttalat sig för den ifrågasatta lagändringen.

Med hänsyn till grunderna för 81 § KL kunde det väl synas mest följdriktigt att behålla paragrafen oförändrad. Bestämmelserna i paragrafen bygger nämligen bl. a. på tanken, att borgenärer med särskild förmånsrätt som kan göras gällande även utan konkurs inte skall behöva betala några allmänna konkurskostnader. Eftersom innehavare av företagsinteckning kan göra sin förmånsrätt gällande vid utmätning, bör han alltså vara befriad från ansvaret för allmänna konkurskostnader.

Flera skäl talar emellertid i motsatt riktning. Till en början är det uppenbarligen ett stort allmänt intresse att företag, som inte är ekonomiskt härfkraftiga, avvecklas eller saneras i god tid. Även om små företag med relativt enkla ekonomiska förhållanden kan avvecklas genom utmätningsmans försorg, bör lagstiftningen inte resa hinder mot avveckling genom konkurs. Om allmänna konkurskostnader får tas ut ur företagsintecknad egendom, får man onekligen större garantier för att en avveckling verkligen kommer till stånd, när gäldenär med betydande tillgångar är konkursmässig. Härmed sammanhänger att företagsinteckningens objekt blir mycket omfattande och att därför, när en näringsidkare står inför utmätning eller konkurs, han inte kan antas äga annan egendom än sådan som är intecknad (jfr prop. 1967: 16 s. 136). Innehavare av företagsinteckning har, eftersom hans förmånsrätt kan återopas vid utmätning, inte något eget intresse av att

begära gäldenären i konkurs. Men det kan inte heller förväntas, att borgenärer utan säkerhet i gäldenärens egendom skall ta initiativ till konkurs. De kan ju i allmänhet inte påräkna någon utdelning i konkursen. I stället kan de bli betalningsskyldiga för de allmänna konkurskostnaderna.

Vad jag nu har sagt gäller inte till alla delar sådana borgenärer som för sina fordringar kan åberopa bättre förmånsrätt än den som företagsinteckning medför (17 kap. 7 § HB). Av dessa borgenärer måste särskild hänsyn tas till arbetstagare med lönefordringar mot gäldenären (17 kap. 4 § HB). Lönefordringar anses kunna göras gällande med förmånsrätt bara i konkurs (jfr 17 kap. 13 § HB). En konkurs i vilken det inte finns täckning för konkurskostnaderna skall avskrivas som s. k. fattigkonkurs (185 och 186 §§ KL). Företagsintekningsinstitutet kan sägas öka risken inte bara för att konkurs kommer till stånd för sent utan även för att konkurs i onödan behandlas som fattigkonkurs. Innehavaren av en lönefordran, som vill försätta gäldenären-näringsidkaren i konkurs, kan sålunda med 81 § KL oförändrad bli tvungen att trots sin goda förmånsrätt ställa säkerhet för konkurskostnaderna. Om han inte ställer säkerhet, riskerar han att konkursen avskrivs som fattigkonkurs. Om han å andra sidan ställer säkerhet, bör han visserligen få utdelning för sin fordran men han får kanske inte tillbaka sina kostnader för den ställda säkerheten. Detta blir fallet om i konkursboet endast ingår företagsinteknad egendom och intekningshavaren inte får full täckning för sin fordran. En ordning enligt det nu anförda är inte tillfredsställande.

Borgenärer med företagsinteckning som säkerhet behöver som jag redan har framhållit inte begära gäldenären i konkurs för att tillgodose sina intressen. Men även om intekningshavarna kan använda sig av utmätning är kanske trots allt en lagändring mest förenlig även med deras intressen. Detta beror på att de ofta kan få större utdelning, om en gäldenärs rörelse avvecklas genom konkurs än om det sker genom utmätning. Avveckling i tid genom konkurs kan sålunda förväntas förebygga värdeförstöring. Att risken för värdeförstöring i första hand drabbar andra borgenärer än företagsintekningshavarna är emellertid tydligt.

Jag vill här inskjuta att jag i detta sammanhang bortser från möjligheten för gäldenären att få till stånd ackord. Ackordsförfarandet får i princip anses vara överlägset konkursförfarandet, när det gäller att hindra värdeförstöring.

I och för sig är det angeläget att man inte vidtar sådana åtgärder som försvagar företagsintekningens kreditvärde. Den här diskuterade ändringen i 81 § KL behöver emellertid inte spela någon större roll för kreditvärdet. Den förmögenhetsmassa i vilken intekningshavaren har säkerhet är som lagberedningen har framhållit underkastad så stora svängningar att konkurskostnaderna torde vara av underordnad betydelse. Bankföreningen har heller inte velat motsätta sig en lagändring.

Som lagberedningen har framhållit torde en ordning enligt vilken de allmänna konkurskostnaderna kan tas ut även ur företagsintektnad egendom vara betydligt enklare än den motsatta. Borgenären behöver i så fall inte närmare undersöka — om nu detta över huvud är möjligt — huruvida en insolvent gäldenärs tillgångar täcker företagsintektningshavarens fordran. Vidare kan konkursförvaltare och rättens ombudsman med större trygghet ägna sig åt sina uppgifter utan att behöva riskera att deras arvoden blir reducerade.

Jag anser i likhet med flertalet remissinstanser övervägande skäl tala för en sådan ändring i 81 § KL att allmänna konkurskostnader kan tas ut ur företagsintektnad egendom, i den mån annan egendom inte förslår därtill. Som lagberedningen anfört bör denna lagändring kunna genomföras utan att man avvaktar beredningens översyn av KL.

Någon annan särskild förmånsrätt än företagsintektnad behöver i praktiken inte beaktas vid en lagändring. Jag föreslår därför att den nuvarande formuleringen i 81 § andra stycket KL »där den särskilda förmånsrätten är av beskaffenhet att kunna göras gällande endast i konkurs» ersätts med »där den särskilda förmånsrätten grundar sig på företagsintektnad».

Lagändringen bör i likhet med den nya lagen om företagsintektnad och dess följdförfattningar träda i kraft den 1 juli 1967. Att den nya bestämmelsen blir tillämplig även på förlagsintektningar och intektningar i jordbruksinventarier följer av punkt 3 andra stycket i övergångsbestämmelserna till lagen om företagsintektnad. Någon särskild övergångsbestämmelse till skydd för innehavare av sådana intektningar fordras alltså inte. En sådan övergångsbestämmelse är inte heller motiverad av andra skäl.

I enlighet med det anförda föreligger ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 81 § konkurslagen, vilket torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som bilaga.¹

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över lagförslaget inhämtas för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Margit Edström

¹ Bilagan har utslutits här. Den är likalydande med det lagförslag som är fogat vid propositionen.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 31 mars 1967.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet EDLING,
regeringsrådet HEGRELIUS,
justitierådet PETRÉN,
justitierådet JOACHIMSSON.

Enligt lagrådet den 31 mars 1967 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 31 mars 1967, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 81 § konkurslagen*.

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av kanslirådet Arne Wilhelmsson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Aino Olsson

*Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
31 mars 1967.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över det till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 81 § konkurslagen*.

Föredraganden upplyser, att lagrådet lämnat lagförslaget utan erinran, och hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga förslaget.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Margit Edström